

Webinar Toegankelijke Voetgangers- voorzieningen

AGENTSCHAP
WEGEN & VERKEER

Vlaanderen
is veilig onderweg

wegenenverkeer.be

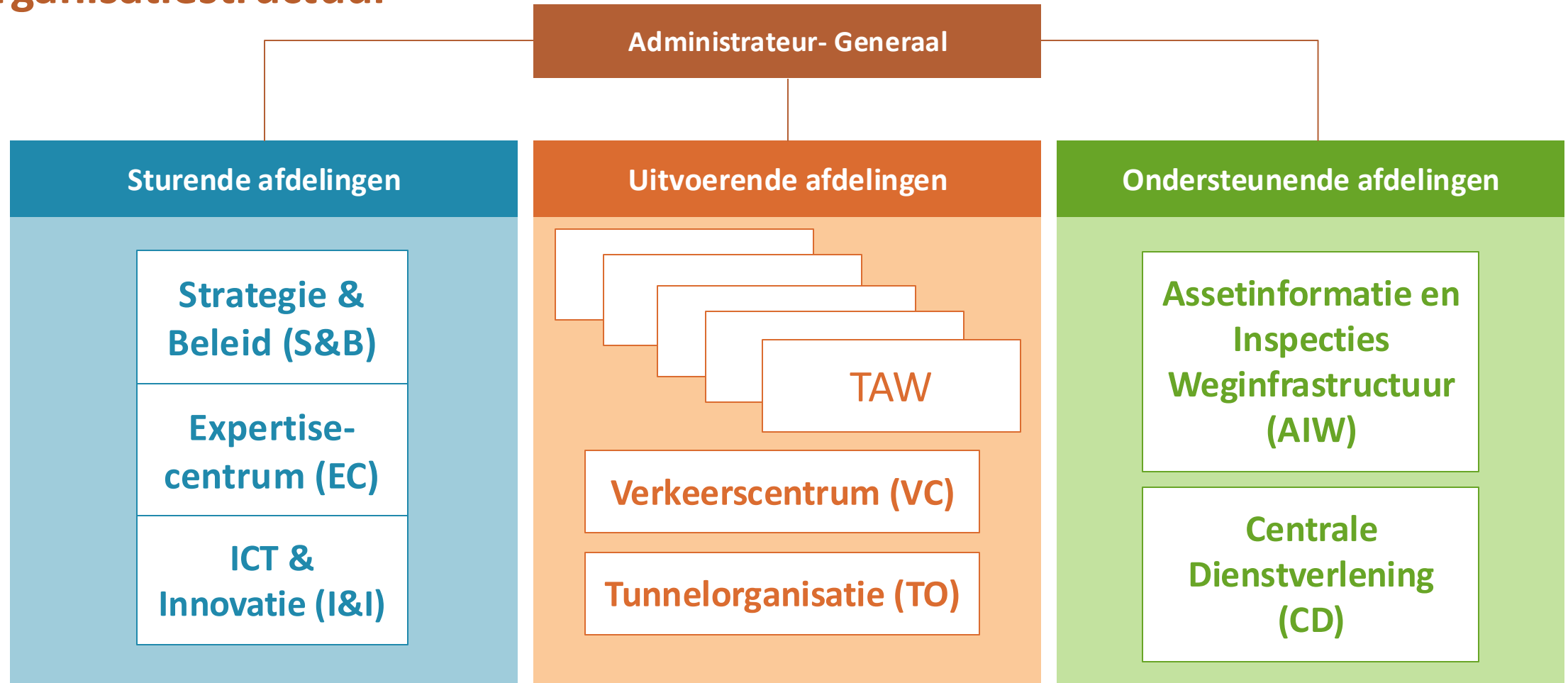
© Isabelle Pateer

Programma

- Welkomstwoord door Veerle Schoutteet (Afdelingshoofd Expertisecentrum AWW)
- Vademecum Toegankelijke Voetgangersvoorzieningen door Alex Martens (Verkeerskundige Verkeersveiligheid AWW)
- Ontharden, groen en toegankelijkheid door Naomé Carmeliet (Voetgangersbeweging)
- Vragen

Beleid & Organisatie

Organisatiestructuur

Missie & Visie

Het Agentschap Wegen en Verkeer wil dé toonaangevende, toekomstgerichte wegbeheerder zijn voor alle weggebruikers. We zijn de motor van veilige, betrouwbare en duurzame infrastructuur en verkeersafwikkeling. Verkeersveiligheid komt bij ons steeds op de eerste plaats.

We geven de mobiliteit van morgen vorm door:

- oplossingsgericht de krachten en expertise te bundelen met onze partners
- rekening te houden met risicoanalyses bij het bepalen van prioriteiten
- duidelijke voorstellen te formuleren naar beleidsmakers en lokale besturen
- sterk asset management uit te voeren
- kwaliteit te leveren bij elk nieuw project en bij het beheer van bestaande infrastructuur
- oog te hebben voor het comfort van elke weggebruiker
- in te spelen op innovatie en digitalisering

7000 km
wegen

7700 km
fietspaden

1700
kunstwerken

+200.000
elektrische
installaties

1300
medewerkers

Vademecum Toegankelijke Voetgangers- voorzieningen

[Alex.martens@mow.vlaanderen.be]

AGENTSCHAP
WEGEN & VERKEER

Vlaanderen
is veilig onderweg

wegenenverkeer.be

© Stad Antwerpen

Inhoud

- Belang van voetgangers
- Ambities naar praktijk
- Wat is er nieuw?

Belang van voetgangers

Iedereen voetganger

STOP principe & modal shift

Basis van verplaatsingen

Autonome verplaatsingen

Deelname aan sociaal en economisch weefsel

Ambities naar praktijk

Antwoorden en flexibiliteit bieden

Één document ipv twee

Focus op:

Helderheid

Overzicht

Pragmatiek

© Isabelle Pateer

Ambities naar praktijk

Betrokken actoren

- Werkgroep:
Rechtstreeks betrokkenen of uitvoerende instanties.
- Focusgroep:
Ervaringsdeskundigen toegankelijkheid
- Klankbordgroep:
Rechtstreeks betrokkenen & experts

© Isabelle Pateer

Werkgroep

Uitvoerende instanties & rechtstreeks betrokkenen

Wegbeheerders: AWW, steden & gemeentes

Departement Omgeving

Departement MOW

Inter

Focusgroep

Vertegenwoordiging mensen met een beperking

Onder leiding van Inter

X3 samengekomen

Klankbordgroep

Rechtstreeks betrokkenen & experts

Diverse belanghebbenden

Organisatie	Vertegenwoordigd
VSV	Externe blik verkeersveiligheid
VVSG	Overige steden en gemeenten
Kabinet	-
VIAS	Externe blik verkeersveiligheid
De Lijn	-
Gezinsbond	Gezinnen/Kinderen
Kind & samenleving	Kinderen
Vlaamse Ouderenraad	Ouderen
Noozo	Mensen met een beperking
<u>Verkeersveiligheidsexpert</u>	-
Ouders van Verongelukte kinderen	-
Fietsberaad	Fietzers
Fietzersbond	Fietzers
VZW breekijzer	<u>Tegelwippers</u>
<u>Stapscore</u>	-

Wat is er nieuw?

Obstakelvrije loopruimte

Momenteel enkel voetpadbreedte voorgeschreven (behalve bouwverordening)

Belangrijker om de bruikbare ruimte te voorschrijven

1m80 voor comfort

1m50 minimaal

=> Motivering in antropometrie

Obstakelvrije loopruimte

Paradigma shift:

1. Obstakelvrije loopruimte
2. Gevelzone
3. Faciliteiten- en bufferzone

Obstakelvrije loopruimte

Geen science fiction:

In lijn met
bouwverordening!

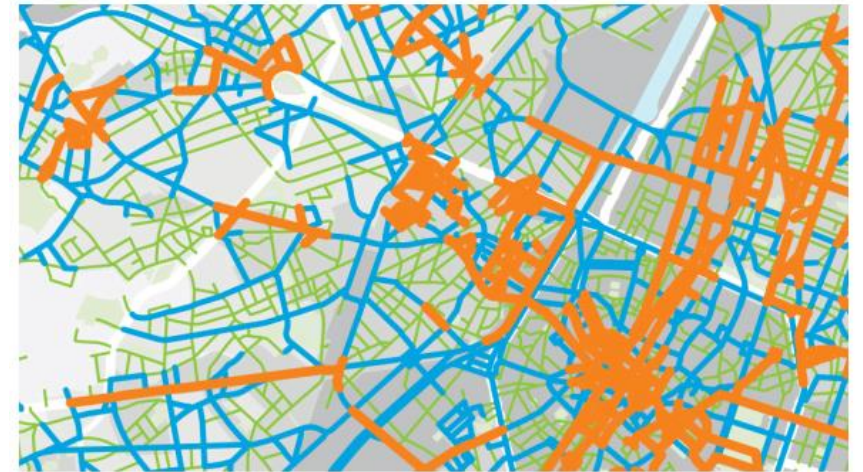

Voetgangersnetwerken

Lokale overheden inspireren om na te denken over voetgangersroutes

Prioritaire assen voor voetgangers om gericht keuzes te maken:

- Waar prioritaire voetgangersinfrastructuur
- Waar extra inzetten op toegankelijkheid
- Waar prioritair onderhoud en herstel
- Waar ruimte voor vergroenen en ontharden

Réseau Piéton / Voetgangersnet

— PLUS

— CONFORT / COMFORT

— QUARTIER / WIJK

Veranderingen

Afwegingskader Infrastructuur

Uitlichten verschillende soorten voetgangersinfrastructuur

Wanneer is wat wenselijk, wanneer niet?

- Voetgangerszone (shared space,...)
- Woonerf (tuinstraten,...)
- Voetpad
- Gemengd gebruik
- Geen voetpad

Afwegingskader Infrastructuur

Wat met beperkte ruimte?

Handvaten geven voor moeilijke beslissingen:

1. Beperken van functies van de weg in kwestie
2. Beperken van breedtes voor **alle** weggebruikers (maar wat is het minimum?)
3. Mengen van deelnemers

Geleidelijnen

Hoe geleiding voorzien voor blinden & slechtzienden?

In sterke samenspraak met middenveld (WG, FG)

Niet altijd eensgezinde mening, wat voor de een werkt werkt soms niet voor de ander

=> Hoogste goed is een logische en coherente aanpak

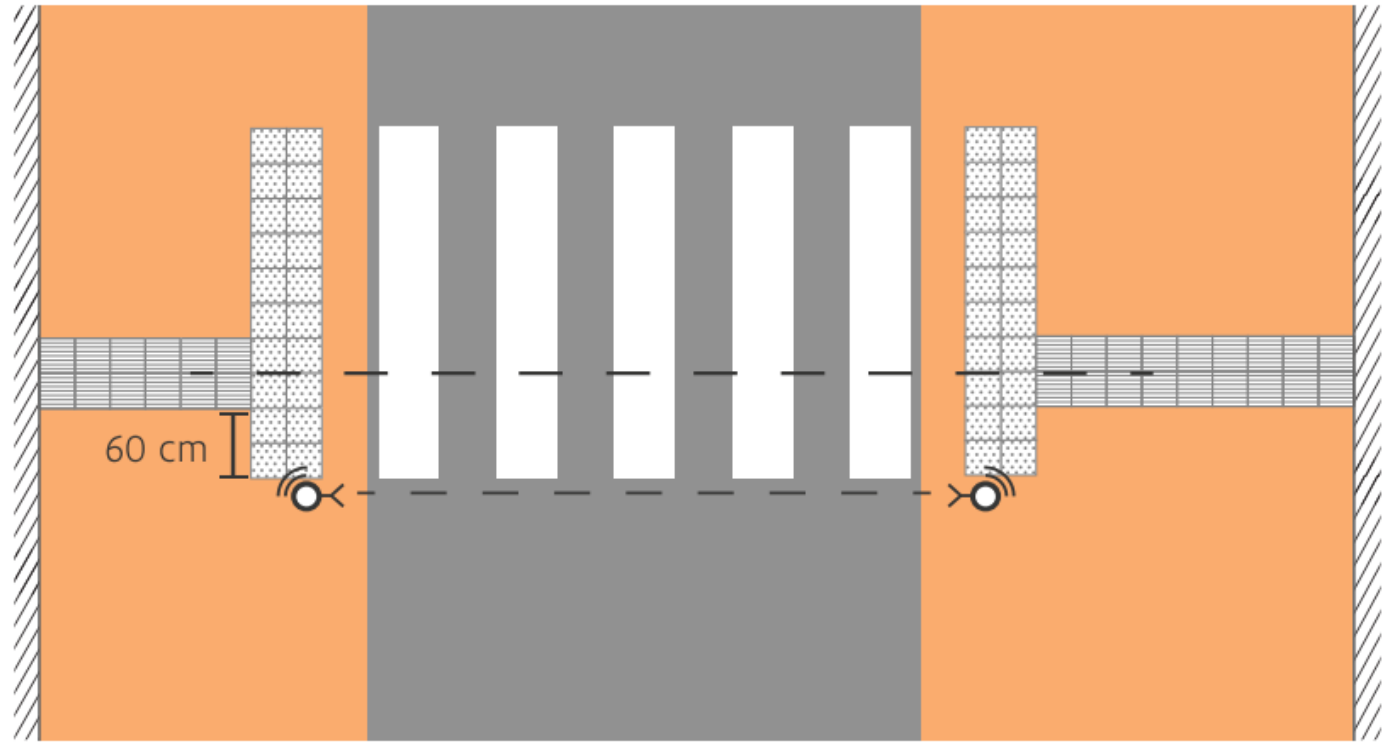

Geleidelijnen

Bij oversteken:

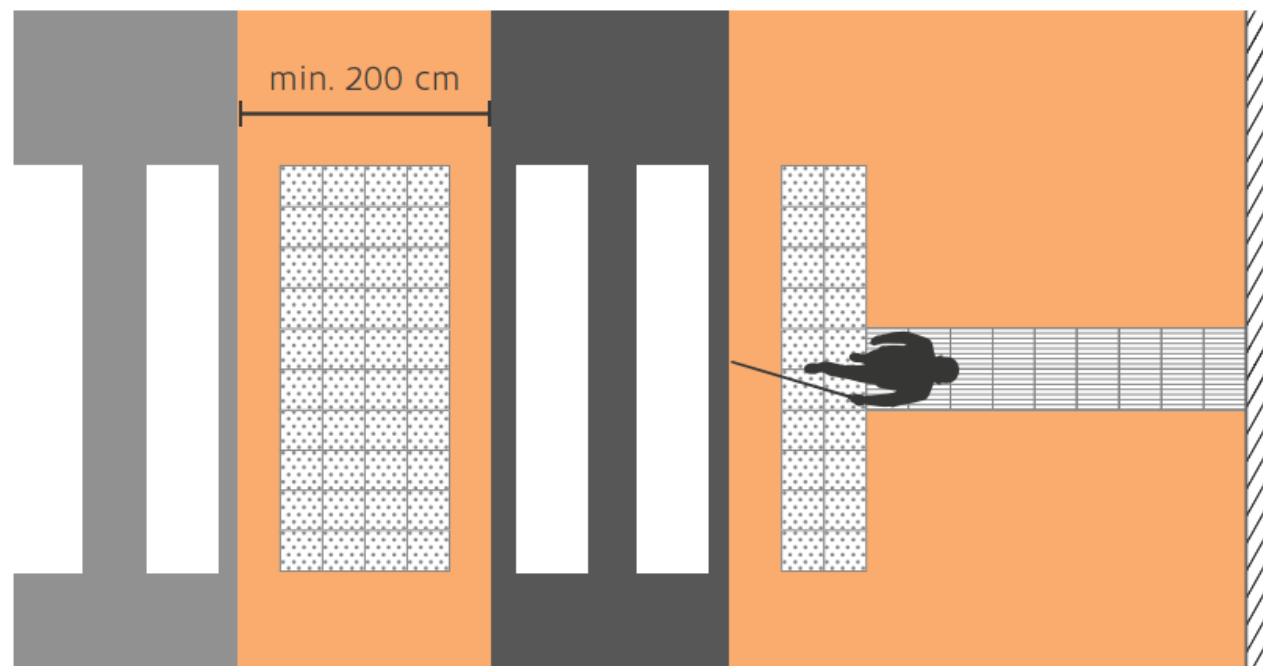
Ribbeltegels worden voortaan voorzien naar de drukknop voor oversteken (indien aanwezig) anders in midden van oversteek

Geen aanpassing van richtlijn breedte (min. 1,80 m)

Geleidelijnen

Volwaardige waarschuwing bij oversteken fietspad

Doorlopend voetpad

Voorzien van
waarschuwingstegels
vanwege mogelijk gevaar

Ontharden, groen en toegankelijkheid

Naomé Carmeliet - Voetgangersbeweging

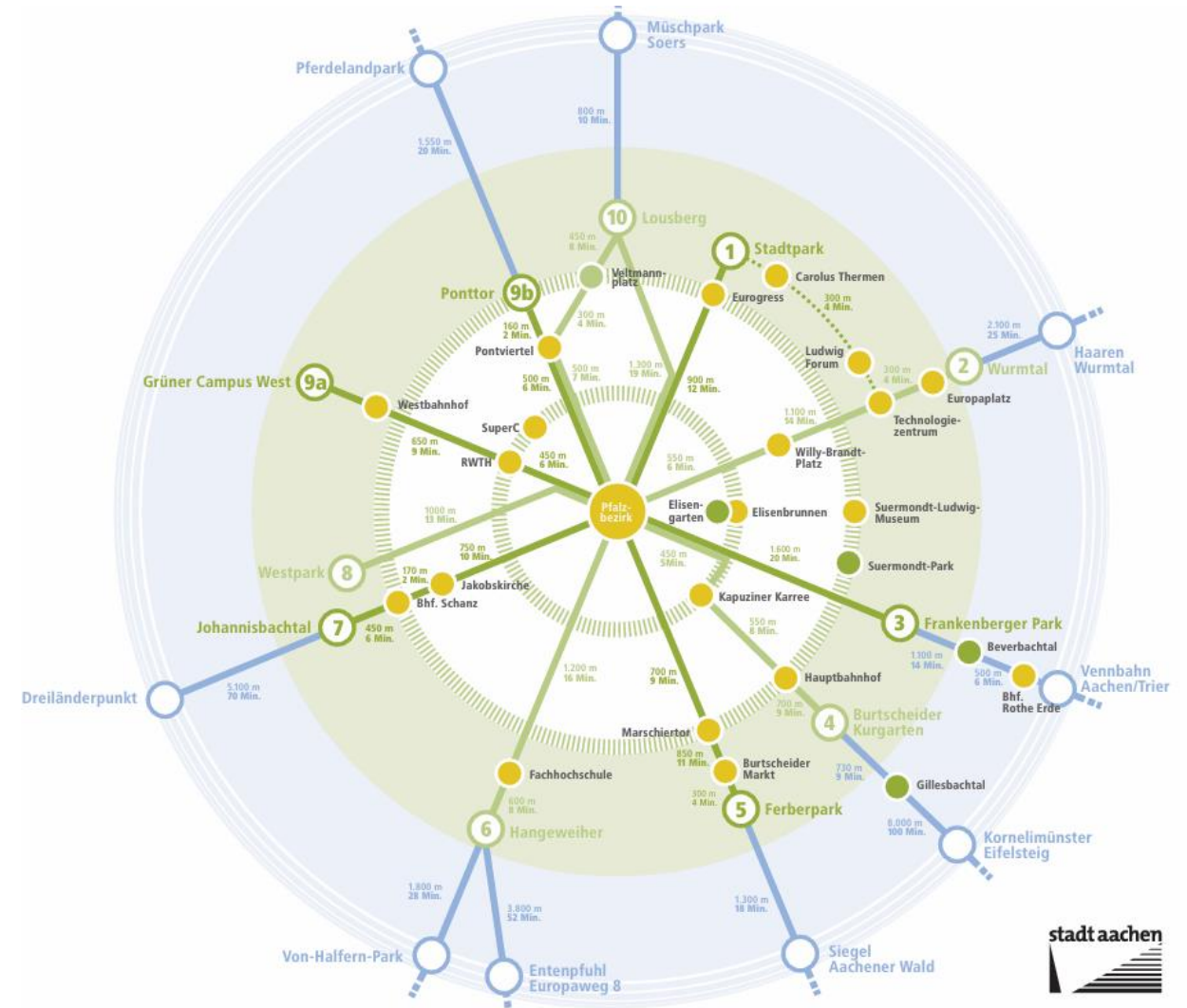
- Beleving
- Rust- en ontmoetingsplekken
- Gezonde lucht
- Minder omgevingslawaaï
- Verkoeling
- Veiligheidsgevoel
- Verkeersveiligheid

→ Andere perceptie van tijd & afstand
(Een aangename weg voelt korter dan een eentonige of onprettige weg)

→ Uitnodigend om vaker & verder te wandelen

Groen-blauw voetgangersnetwerk

- Ambitie: 3-30-300 regel
- Netwerk van aantrekkelijke groen-blauwe voetgangersroutes & toegankelijk groen op wandelafstand
- Klimaatbestendigheid & walkability
- Onthardings- en vergroeningskansen langs voetgangersroutes:
 - Geveltuinen, groenslingers
 - Toegankelijke (dak)tuinen
 - Waterlopen (opnieuw) open leggen en boorden verlagen
 - Wadi's met spelelementen en natuurgebeleving
 - Overtollige verharding weghalen (rijbaan, parkeerplaatsen, straathoeken, voetpaduitstulpingen ...)
 - Eetbaar groen

Premiumfußwege: 10 Wege ins Aachener Grün

Voetgangersvriendelijk ontwerp

Hoe groen & water integreren zonder obstakels of veiligheidsrisico's voor voetgangers?

Checklist:

☐ **Obstakelvrije doorgang:**

- ☐ Breedte: min. 180 cm (150 cm krap)
- ☐ Hoogte: min. 230 cm

☐ Voetganger in de **voorrang bij gedeelde ruimte** met afgeschermd loopzone (geborgenheid: veilig, op je gemak)

☐ **Geleiding** voor blinde en slechtziende personen

☐ **Toegankelijke verharding** (logische looplijnen en rond bruikbaar straatmeubilair)

☐ **Zicht in verkeer** niet belemmeren (max. 80 cm hoogte)

☐ **Afwatering** naar plantvakken (2% dwarshelling en open boordsteen)

☐ Doordachte keuze **type vergroening** en opbouw verharding (wortelgroei, vruchten, doornen, kleurrenpallet, hoeveelheid schaduw ...)

☐ **Onderhoud** (bladeren ruimen, snoeien ...)

☐ **Veiligheidsafstanden** langs wadi's, grachten, waterlopen (min. 95 cm)

Obstakelvrije doorgang

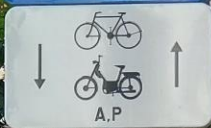
@gemeente Oostkamp

Min.
230 cm

Min. 180 cm
(150 cm krap)

+/- 90 cm

94

Gedeelde ruimte: voorrang en geborgenheid

Zakenkantoor
VAN DE VELDE
EDDY
Alle verzekeringen
Tel/Fax: 03 777 44 38
GSM 0475 698 149
C.B.F.A. 1997

Geleiding voor blinde en slechtziende personen

Natuurlijke geleiding - gidslijn

= Ononderbroken, lijnvormige elementen op grondniveau

= Waarneembaar voet, witte stok en het zicht.

→ Volgt de obstakelvrije route op een logische en rechtlijnige manier

→ Moet zelf ook obstakelvrij blijven

WEL:

- Opstaande boord/muur/ gevel - min. 5 cm hoog
- Hek/ omheining met horizontale spijl - max. 10 cm van de grond
- Dichte beplanting (bv. haag)
- Duidelijk contrast in textuur (bv. gemaaid gras naast beton)

NIET:

- Losse beplanting
- Verharding met openingen > 1 cm
- *Goot (van 1 cm diep) – niet voor iedereen volgbaar*

Kunstmatige geleiding

= Tactiele markeringen in het loopoppervlak

= waarneembaar voet, witte stok en zicht

→ Volgt de obstakelvrije route op een logische en rechtlijnige manier

→ Moet zelf ook obstakelvrij blijven

WEL:

- Waar geen natuurlijke gidslijnen (mogelijk) zijn
- Aan voetgangersoversteekplaatsen in de voorrang – dus mogelijk in (woon)erf
- Aan haltes en stations van trein, tram of bus; aan Hoppinpunten en aan specifieke voorzieningen zoals een ticketautomaat of lift

NIET:

- Op plaatsen waar ze kunnen worden gekruist door bestuurders, (m.u.v. busstations)

← 45 Kanunnik Peetersstraat
Antwerpen, Vlaanderen

 Google Street View

aug 2020 [Recentste beelden bekijken](#)

← 45 Kanunnik Peetersstraat
Antwerpen, Vlaanderen

 Google Street View

jul 2025 [Recentste beelden bekijken](#)

Toegankelijke verharding

Toegankelijke verharding

Waar?

- Rond bedienbaar straatmeubilair (vuilbak, laadpaal, zitbank ...): min. 150 cm breed en 150 cm vlakke draairuimte vóór het object
- In de logische looplijnen (min. 180 cm + ruimte voor uitwijken indien nodig)

Hoe?

- Vlak (dwarshelling 2%, langshelling max. 4%)
- Drempelloos
- Stroef

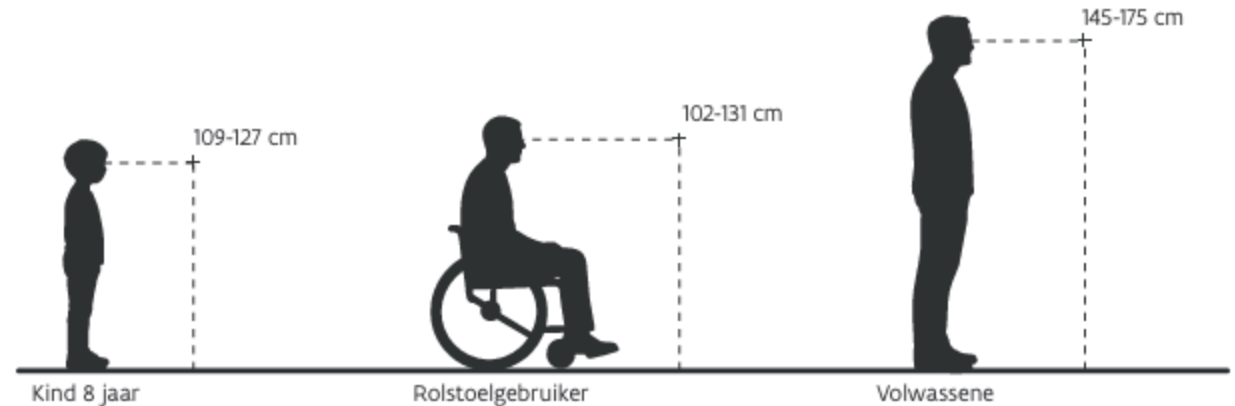
Zichtbaarheid in het verkeer

Max.
80 cm

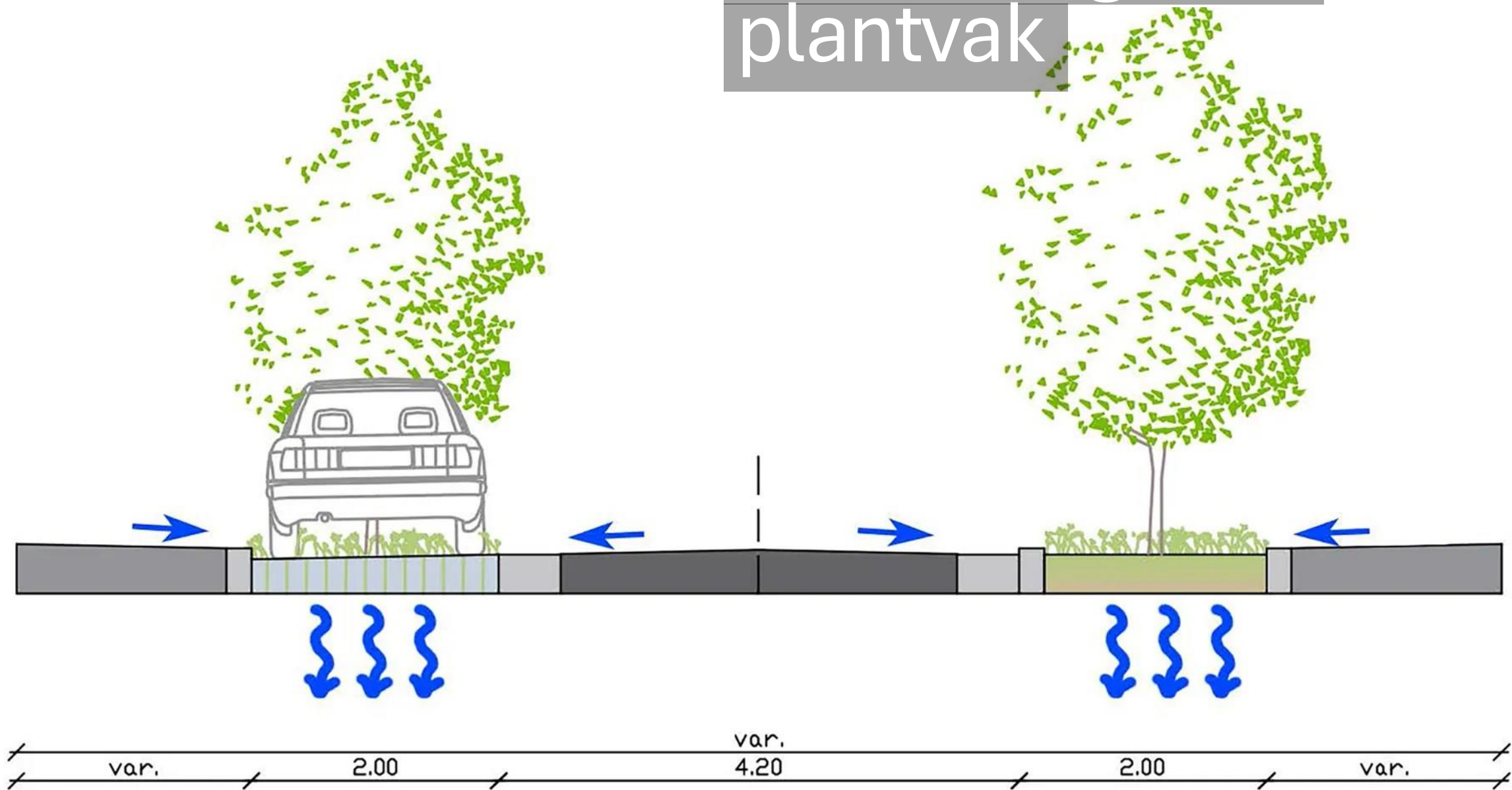
Zichtbaarheid in het verkeer

- Groenvoorziening mag het zicht aan oversteekplaatsen niet beperken
- Max. 80 cm hoogte
- Denk aan ooghoogte kind
- Plantkeuze en snoeien/maaien

Afwatering naar plantvak

© stad Antwerpen

Afwatering naar plantvak

- 2% dwarshelling
- Opengewerkte boordsteen
- Beplanting en aarde ligt lager dan verharding

Type vergroening en onderhoud

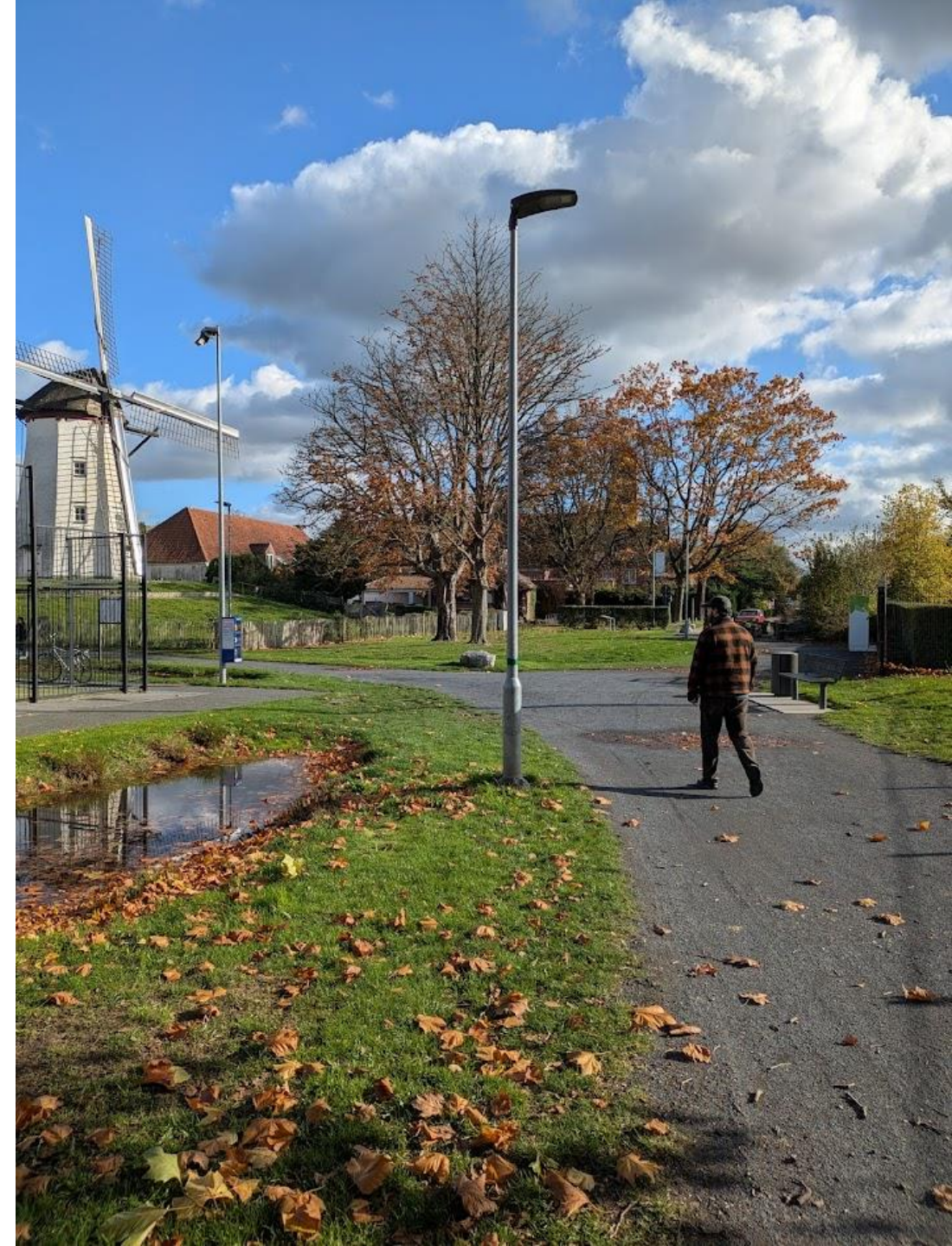
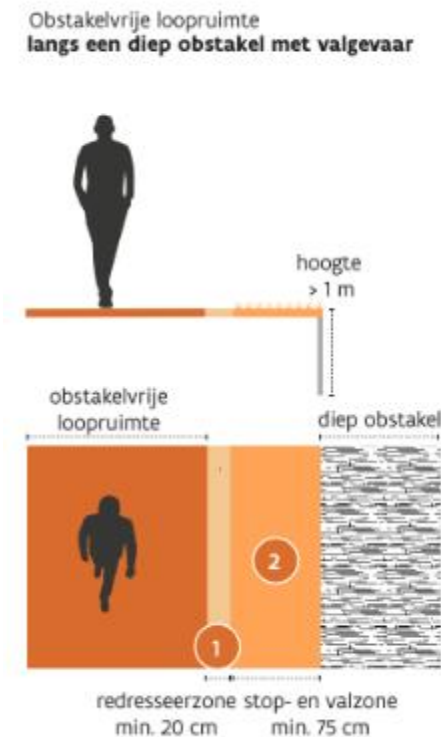

Veiligheidsafstanden langs wadi's, grachten, waterlopen

Veiligheidsafstanden langs wadi's, grachten, waterlopen

- Langs een diep obstakel (>1m): 20 cm redresseerzone + 75 cm stop- en valzone
- Geen niveauverschil met verharding
- Redresseerzone: bij voorkeur verhard op halfverhard
- Stop- en valzone: bij voorkeur zacht om val te breken (bv. gras)

Toekomstige Events

Save the date: Voetgangersbarometer

16 sept – 31 okt

voetgangers
barometer

Vul de bevraging in via
voetgangersbarometer.be

Voetgangers, laat je horen!

walk

tous à pied

voetgangers
beweging

FEDERALE OVERHEIDSDIENST
MOBILITEIT EN VERVOER

maand van
de voetganger

10.
26

Doe mee in oktober!

Voetgangersacademie Gent
22 oktober

© Stad Gent

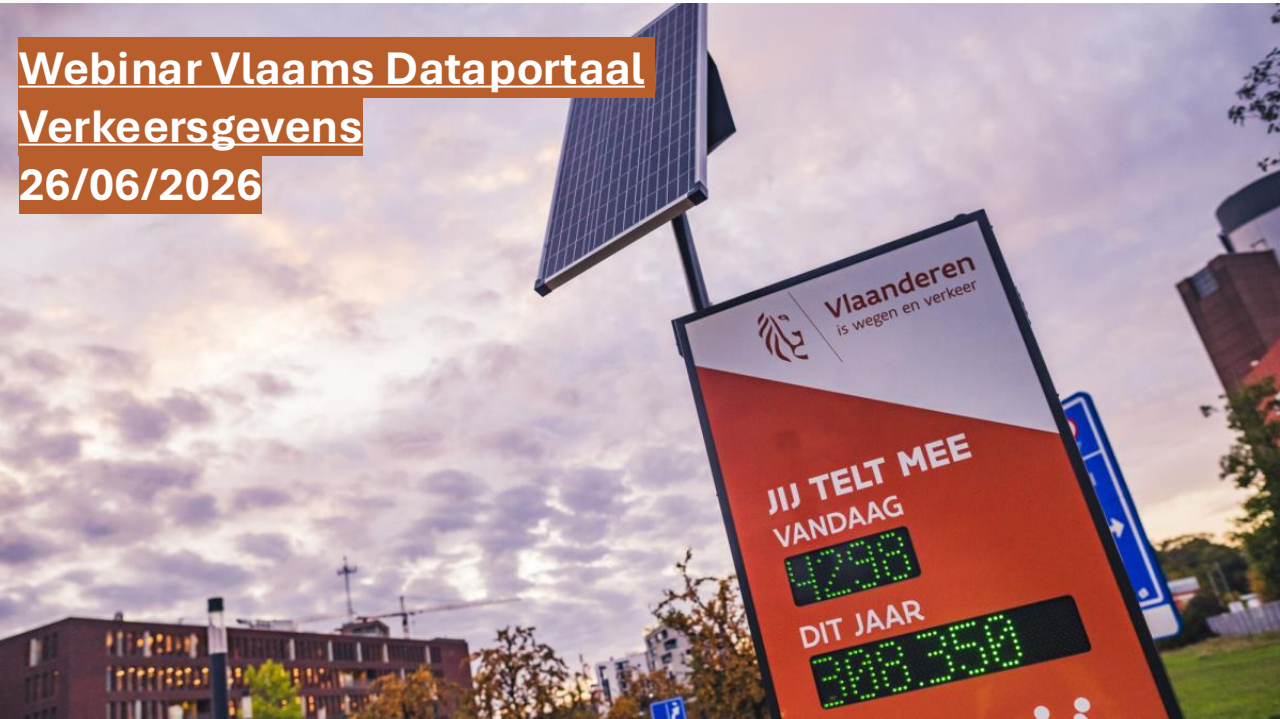
Excursie Parijs
(datum volgt snel)

© Melissa & Chris Bruntlett

Toekomstige Webinars

Webinar Vlaams Dataportaal
Verkeersgegevens
26/06/2026

Webinar uitzonderlijk
vervoer 12/11/2026

Vragen?

